

AJUNTAMENT DE BARCELONA

OFERTA FORMATIVA: EL DRET A LA CIUTAT BONES PRÀCTIQUES

Ajuntament de Barcelona

Gener 2019

OFERTA FORMATIVA: EL DRET A LA CIUTAT BONES PRÀCTIQUES

L'any 2018 s'han acomplert 70 anys de l'adopció de la Declaració Universal dels Drets Humans, el principal instrument internacional de reconeixement de drets que els governs estan obligats a garantir. Però sense la participació activa de la ciutadania, des dels moviments socials fins als governs locals, aquesta declaració queda en paper mullat.

Les ciutats, doncs, tenen un paper important en l'acompliment dels drets. Per això, a finals dels anys 90 es va crear "Ciutats pels Drets Humans": una xarxa de governs locals que es comprometia a reforçar la democràcia local i garantir els drets humans en les seves polítiques públiques. Posteriorment, a l'any 2000, s'adoptà la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat (CESDHC), un document del que més 400 ciutats ja són signatàries. Per celebrar aquests aniversaris, el 10 i 11 de desembre de 2018 es va celebrar a Barcelona la Conferència Internacional "Cities for Rights" que pretenia abordar els reptes en matèria de drets humans en l'espai urbà.

És en el marc d'aquesta Conferència que es presenta aquesta exposició que vincula aquesta Carta Europea amb algunes de les bones pràctiques que estan duent a terme alguns municipis per tal de garantir els drets humans.

L'exposició inclou 24 cubs de mida gran amb exemples de bones pràctiques per l'acompliment dels drets humans de 23 governs locals en l'àmbit europeu. S'hi inclouen experiències de diversos drets que van des de la igualtat i no discriminació (protecció als col·lectius més vulnerables...), als drets civils i polítics de proximitat (participació política, informació...), passant pels drets econòmics, socials i culturals (habitatge, salut, circulació...), o els mecanismes de garantia dels drets humans de proximitat (policia de proximitat, síndics de greuges locals, etc.).

La manera en que està presentada l'exposició, 24 cubs il·lustrats de cartó de mida gran, convida a treballar les pràctiques presentades i la seva vinculació amb els drets humans de manera creativa i dinàmica amb nens, nenes i adolescents de diferents edats. Aprofitant aquest material, des de la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat s'han seleccionat algunes de les bones pràctiques i es proposen tres tallers que tenen aquest element del cub il·lustrat com a eina principal i pretenen donar a conèixer els drets humans als infants i com treballar els drets humans a la ciutat.

El primer dels tallers és per infants de 7 a 10 anys i consisteix en que els infants descriguin les il·lustracions que veuen al cub i ho relacionin amb les seves necessitats.

El segon dels tallers és per infants d'11 a 14 anys i se'ls demana que, a partir d'una de les bones pràctiques, facin un anunci per promocionar-la.

Finalment, l'últim dels tallers està pensat per adolescents de 15 a 18 anys i busca que, a partir

[Escriuiu aquí l'abstracte del document. Normalment l'abstracte és un resum breu del contingut del document. Escriuiu aquí l'abstracte del document. Normalment l'abstracte és un resum breu del contingut del document.]

de les bones pràctiques, pensin altres bones pràctiques per millorar el gaudi dels drets humans a la ciutat.

Les mencionades fitxes estan basades en el Manual Compasito (El petit Compass) que és un manual d'educació en drets humans traduït per AHEAD – Associació d'Educaadores i Educadors en Drets Humans, amb l'autorització del Consell d'Europa i el suport de l'Ajuntament de Barcelona.

A les fitxes venen detallats la preparació prèvia del taller, el material que s'utilitzarà, instruccions pel desenvolupament, reflexions i avaluació posterior, consells de facilitació i possibles adaptacions del taller segons la mida del grup o el nivell de coneixement previ que tinguin sobre la matèria.

Els tallers tenen una duració d'entre 1 i 2 hores i poden ser planificats tant en hores de tutoria, en temps de lleure com en hores de pati de mig matí o després de l'hora de dinar. Amb ells es busca potenciar competències creatives, comunicatives i lingüístiques, relacionals i crítiques i de coneixement de l'entorn.

Els tallers proposats poden ser una bona eina per presentar els drets humans als infants. Aprendre i explorar aquestes bones pràctiques els ajuda a comprendre de què tracten els drets humans, a comprendre que ells tenen drets i a adaptar i aplicar aquests drets al seu context específic. Si volem fomentar una ciutadania crítica que alci la veu davant les desigualtats s'ha de crear una cultura dels drets humans basada l'aprenentatge sobre els drets humans i temes relacionats per poder adquirir les habilitats necessàries per a la defensa dels drets humans i desenvolupar actituds de respecte cap a la igualtat i la dignitat.

A continuació podeu trobar les fitxes dels tallers:

Fitxa taller 1: Descubrim els drets humans a través de bones pràctiques

Els infants descriuen les il·lustracions que veuen al cub i ho relacionen amb les seves necessitats

Temes	Drets humans a la ciutat. Dret a la salut, dret a l'educació i dret a l'habitatge (DESC)
Nivell de dificultat	bàsica
Públic diana	7-10 anys
Temps estimat	1 h
Grup	3 – 20 infants
Objectius	Difondre la importància dels drets humans entre els infants Comprendre quines son les necessitats del infants i vincular-les als drets humans Introduir el paper de la ciutat en la protecció dels drets humans
Competències	Comunicativa, lingüística i audiovisual Relacional i crítica Coneixement de l'entorn

Preparació

Es munten els cubs corresponents a les bones pràctiques relatives al dret a la salut (Bristol), dret a l'educació (Atenes) i dret a l'habitatge (Cadis)

Material

Cubs

Declaració Universal de Drets Humans de lectura fàcil o adaptada per infants

Desenvolupament

- 1- Passem els cubs per la classe o l'espai on ens trobem i deixem que els infants els examinin i els mirin amb atenció. Demanem als infants que ens expliquin què veuen en els dibuixos.
- 2- els demanem que pensin en tot allò que ells necessiten per a desenvolupar-se, ser feliços, sentir-se segurs i gaudir de salut
- 3- Anotem les seves respostes i els ajudem perquè surtin coses com: casa, aliments, aigua, una família, amistats, joguines, educació, amor, i atenció.
- 4- Demanem: «Qui és el responsable d'assegurar als nens i les nenes tot allò que necessiten per desenvolupar-se, ser feliços, estar protegits i gaudir de salut?». Promovem respostes com: les persones adultes, el pare i la mare, la família, o cuidadors.
- 5- Intentem centrar ara l'atenció cap als drets humans en general i els demanem si totes les persones necessiten aquells conceptes que han dit.
- 6- Preguntem al grup si mai han sentit a parlar de la Declaració Universal dels Drets Humans. Els expliquem que aquest document estableix allò a què les persones de tot el món tenen dret. Si tenim una versió infantil o de lectura fàcil de la Declaració Universal

de Drets Humans (millor si també està il·lustrada) la podem repartir perquè la mirin o llegeixin.

Reflexió i avaluació final

- 7- Animem els infants a veure quins drets reconeguts en la Declaració Universal de Drets Humans ja havien dit. Fem preguntes com:
- 8- Quines necessitats de la vostra llista surten també a la Declaració Universal de Drets Humans? Les podem remarcar escrivint-les a la pissarra.
- 9- Per què penseu que vosaltres mateixos heu pogut pensar en molts dels drets sense saber-ho?

Assenyalem que el grup tenia clar des del principi allò que els infants i les persones necessiten per desenvolupar-se i créixer, sense necessitat que cap adult els ho digués. Expliquem que la Declaració Universal dels Drets Humans existeix per garantir els drets que tenen totes les persones pel sol fet d'haver nascut: per tal de protegir i de donar a tothom allò que necessiten, així com d'assegurar que puguin viure lluny de violències i discriminacions.

Consells per a la facilitació

En aquest activitat cal deixar el temps suficient als infants perquè explorin les il·lustracions dels cubs. Depenent del nombre d'infants del grup es suggereix subdividir en grups més petits la classe i que es vagin passant els cubs per grups.

Com que aquesta activitat no requereix habilitat lectora la podem fer amb infants molt petits. Amb el fet de definir la idea de «drets» d'una manera senzilla ja n'hi hauria prou. La Declaració Universal dels Drets Humans la podem introduir més endavant. Si els infants són una mica més grans els animem a que prenguin alguna nota del que observen els dibuixos.

Equilibrem la discussió sobre la necessitat perquè tothom digui la seva i fem èmfasis en que tothom té els mateixos drets amb independència de que parli una altra llengua, encara que tinguem el color de la pell diferent, encara que pensem d'una altra manera, encara que sigui una altra la nostra religió, tant si som pobres com si som rics com si som d'un altre país.

Adaptacions

Adaptació per a infants més grans: Quan comparem la llista que han creat els infants i la Declaració Universal dels Drets Humans, convidem al debat sobre els elements que hagin omès, amb preguntes com ara:

Hi ha altres necessitats i drets a la Declaració Universal dels Drets Humans que no són a la vostra llista?

Per què creieu que sí que hi són a la Declaració Universal dels Drets Humans ?

Per què creieu que heu pensat en aquests drets i necessitats en concret?

Fitxa taller 2: Fem un anunci per als drets humans

Els infants descobreixen la bona pràctica recollida al cub i la vinculen a un dret humà. A partir d'aquí es demana als infants que desenvolupin un anunci per a la televisió per donar a conèixer la bona pràctica

Temes	Drets humans a la ciutat. Dret a la salut, dret a l'educació i dret a l'habitatge (DESC), dret a la participació i dret a la igualtat i no discriminació
Nivell de dificultat	mitja
Edat recomanada	11-14
Temps estimat	2 h
Grup	4– 20 infants
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar la capacitat de tenir un pensament crític envers la publicitat i els mitjans de comunicació. • Posar en pràctica la creativitat i les habilitats comunicatives. • Generar idees sobre com promoure els drets humans. • Aprofundir en la comprensió dels drets humans.
Competències	Comunicativa, lingüística i audiovisual Artística i crítica Coneixement de l'entorn Creatives

Preparació

Es munten els cubs corresponents a les bones pràctiques relatives al dret a la salut (Bristol), dret a l'educació (Atenes), dret a l'habitatge (Cadis), dret a la participació (Madrid) i dret a la igualtat i no discriminació (transport accessible a Budapest).

Cal tenir en compte que es necessitarà un espai on els infants puguin dur a terme la representació de l'anunci

Material

Cubs

Paper i material escolar

Desenvolupament

Dividim els infants en grups de quatre o cinc. Repartim un cub a cada grup i els demanem que llegeixin atentament la bona pràctica descrita. A continuació intentem portar l'atenció en la vinculació entre la bona pràctica i els dret que es pretén garantir amb cada bona pràctica. Els

fem preguntes com quin dret creuen que es vol protegir en cada cas o quines necessitats d'una persona pretén cobrir.

A partir d'aquí els expliquem a cada grup que formen part de l'equip de comunicació de l'Ajuntament de la ciutat en qüestió i que s'ha decidit que han de fer un anunci per promocionar la bona pràctica. Hauran de fer un anunci per a televisió que duri màxim tres minuts que doni a conèixer a la ciutadania la bona pràctica i conscienciï la gent respecte de la bona pràctica i el dret.

Els demanem que pensin quina serà l'audiència destinatària del seu anunci i els animem a buscar maneres creatives de que l'anunci resulti atractiu per al públic a qui està dirigit.

Els infants creen i treballen en una idea per anunciar la bona pràctica. Cerquem de que siguin creatiu en les diferents maneres de presentar-la.

Quan algun grup tingui complet l'anunci, li han de posar un títol i començar a assajar.

Quan tots els grups tinguin els anuncis planificats demanem a cada grup que expliqui quina és la bona pràctica i el dret que hi va vinculat, l'audiència a la qual està dirigit i les seves idees. Si ja ho tenen tot llest, poden intentar interpretar-lo.

Reflexió i avaluació final

Reflexionem sobre l'activitat fent preguntes com:

- Ha estat difícil o fàcil el procés de creació de l'anunci?
- Ha estat complicat pensar en com arribar a una audiència en concret?

Relacionem l'activitat amb els drets humans amb preguntes com:

- Quina mena de reacció o acció creieu que produiria el vostre anunci?
- La publicitat és una bona manera de enviar un missatge a la gent sobre els drets humans? Per què o per què no?
- El vostre anunci implicava altres drets a més del que estàveu anunciant?
- Algun dels vostres personatges representava un estereotip? Si és així, té això un efecte negatiu? Per què, o per què no?
- Per què és important que la gent conegui i es mobilitzi pels seus drets?

Consells per a la facilitació

Aquesta és una activitat complexa per això el facilitador/a ha de fer un seguiment acurat dels progressos dels infants, tot ajudant-los amb un seguiment proper.

Alguns grups avançaran més ràpid que d'altres. Si un grup ja ha completat una tasca, donem-los algunes instruccions individualment per continuar amb el pas següent. Donem-los prou temps per assajar i revisar la feina després dels comentaris dels companys.

Adaptacions

Aquesta activitat requereix que els infants ja estiguin familiaritzats amb els drets humans. Si no sabem si els infants tenen coneixement o no sobre drets humans es pot començar amb una pluja d'idees per veure el nivell i fer una primera aproximació.

En comptes de fer un anunci també se'ls pot demanar als infants que busquin per internet informació sobre la ciutat i la bona pràctica específica i expliquin altres detalls de la bona pràctica que trobin rellevants.

Fitxa taller 3: Pensem una ciutat millor i més justa

Els infants descobreixen la bona pràctica recollida al cub i la vinculen a un dret humà. A partir d'aquí se'ls demana que si poden pensar en una altra bona pràctica relativa al dret humà en concret

Temes	Drets humans a la ciutat. Dret a la salut, dret a l'educació i dret a l'habitatge (DESC), dret a la participació i dret a la igualtat i no discriminació
Nivell de dificultat	Alta
Edat recomanada	15-18
Temps estimat	2 h
Grup	4– 20 infants
Objectius	Comprendre la relació entre drets i deures Ser conscient de la importància del dret a la participació i de la importància de les normes Coresponsabilitzar-se en la construcció d'una ciutat més justa
Competències	Comunicativa, lingüística Crítica Coneixement de l'entorn Analítica

Preparació

Es munten els cubs corresponents a les bones pràctiques relatives al dret a la salut (Bristol), dret a l'educació (Atenes), dret a l'habitatge (Cadis), dret a la participació (Madrid) i dret a la igualtat i no discriminació (transport accessible a Budapest).

Material

Cubs

Paper i material escolar

Exemplars de la Carta Europea de Salvaguarda de Drets a la Ciutat de lectura fàcil

Tauletes o ordinador

Instruccions

Dividim els infants en grups de quatre o cinc. Repartim un cub a cada grup i els demanem que llegeixin atentament la bona pràctica descrita. A continuació intentem portar l'atenció en la vinculació entre la bona pràctica i els drets que es pretén garantir amb cada bona pràctica. Els fem preguntes sobre els drets que consideren que s'ha de protegir o les necessitats que aquest dret garanteix. Els donem la Carta Europea de Salvaguarda de Drets a la Ciutat i que ubiquin el dret a la carta i mirin els altres drets que s'hi recullen.

A partir d'aquí els expliquem com des de la ciutat també es pot treballar per la defensa dels drets humans. Proposem un joc de rols en el que cada grup forma part de l'equip tècnic de drets humans de Ajuntament de cadascuna dels ciutats dels cubs. A partir d'aquí, han d'elaborar polítiques públiques per potenciar el dret en concret que els hi ha tocat.

Han de pensar com treballarien aquell dret humà per augmentar el benestar de la ciutadania. Han d'elaborar altres bones pràctiques que facin una ciutat més justa en relació a educació, salut, participació, habitatge i igualtat i no discriminació segons el cub que els hi hagi tocat.

Els recomanem que abans de pensar en la bona pràctica intentin pensar en una definició i en què consisteix el dret humà que els hi ha tocat. Podem deixar un temps perquè busquin informació del dret a la tauleta.

Quan tots els grups tinguin redactades les seves bones pràctiques demanem a cada grup que les expliqui i les comparteixi amb la resta de grups . (pot ser només una)

Reflexió i avaluació final

Reflexionem sobre l'activitat fent preguntes com:

- Són necessàries les normes i polítiques que ajuden a garantir els drets humans?
- Per què és important que una societat es doti de normes de conducta?
- Qui serà el responsable d'assegurar que tothom compleix amb les normes ?
- Què passarà si algú no respecta les normes?
- És necessari que hi hagi conseqüències si no es compleixen les normes? Per què?
- Tothom ha de tenir accés a determinades polítiques públiques per exemple d'habitatge, d'educació, a algunes ajudes públiques?
- Quina diferència marca el fet que la ciutadania pugui participar en l'elaboració de les normes o en les polítiques públiques?
- Pots nomenar alguna normativa o alguna bona pràctica en relació als drets humans de la ciutat de Barcelona?

Consells per a la facilitació

Alguns infants podrien no estar familiaritzats amb la paraula o concepte de "polítiques públiques" o "bones pràctiques". Podem decidir no introduir les paraules i limitar-nos a anomenar "les normes o guies de l'administració" (per referir-nos a polítiques públiques) o "exemples positius" (per referir-nos a les bones pràctiques).

És important que quan els donem la Carta Europea de Salvaguarda de Drets a la ciutat la introduïm i els expliquem la seva importància així com que portem preparades algunes pàgines web on puguin buscar informació sobre el dret en qüestió.